

מדוע לא גומרים את ההלל? מזמור קטו'

1. וכי מאחר דאיכא הלל הגדול און מאי טעמא אמרינן האי משום שיש בו חמשה דברים הללו יציאת מצרים וקריעת ים סוף ומתן תורה ותחיית המתים וחבלו של משיח יציאת מצרים וקריעת ים סוף דכתיב הים ראה וינס מתן תורה דכתיב ההרים רקדו כאילים תחיית המתים דכתיב אתהחלך לפני ה' תבלו של משיח דכתיב לא לנו ה' לא לנו ואמר רבי יוחנן לא לנו ה' לא לנו זו שעבוד מלכויות איכא דאמרי אמר רבי יוחנן לא לנו ה' לא לנו זו מלחמת גוג ומגוג רב נחמן בר יצחק אמר מפני שיש בו מילוט נפשות של צדיקים מגיהנם שנאמר אנה ה' מלטה נפשי חזקיה אמר מפני שיש בו ירידתן של צדיקים לכבשן האש ועלייתן ממנו ירידתן...

.2

חלק א' - הללויה	חלק ב' - הודו
הללו את ד' כל גוים שבתוהו כל האמים : (ב) כי גבר עלינו חסדו ואמת ד' לעולם תללויה	הודו לד' כי טוב כי לעולם חסדו
ישראל...בית אהרן...יראי ד'...יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן : (ג) יברך יראי ד' השטנים עם הגדלים : אפפוני חבלי מות ומצרי שאלו מצאוני צרה וגוון אמצא : (ד) ובשם ד' אקרא	יאמר נא ישראל...יאמרו נא בית אהרן...יאמרו נא יראי ד' כי לעולם חסדו : מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה
ישראל בטח בד' עזרם ויגנם הוא...	טוב לחסות בד' מבטח בָּאֲדָם : (ט) טוב לחסות בד' מבטח בנדיבים :
רם על כל גוים ד' על השמים כבודו :	אלי אתה ואודך אלהי ארומך :
אנא ד' כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי :	אנא ד' הושיעה נא אנא ד' הצליחה נא :
כי חלצת נפשי ממוות את עיני מן דמעה את רגלי מדחי :	ישר יסרני יה ולמות לא נתנני :
לא המתים יהללו יה ולא כל ירדי דומה	לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה

3. מזמור קטו':

וְאֵלֵהֵינוּ בְּשָׁמַיִם	הַשָּׁמַיִם שְׁמַיִם לִידוֹד וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם
לֹא לָנוּ יְדוֹד לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְדָּה תוֹן כְּבוֹד	לֹא הַמֶּתִים יֵה וְהָלָלוּ יֵה וְלֹא כֹל יִרְדֵּי דוֹמָה
יִשְׂרָאֵל בְּטַח בִּידוֹד...בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוּ בִּידוֹד...יִרְאִי	יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אֶהְרֹן: (יג) יְבָרֵךְ יִרְאִי יְדוֹד הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים

מזמור קטז':

אֶפְפוּנֵי חֲבֵלֵי מוֹת וּמִצָּרֵי שְׁאוֹל מִצְאוּנִי, כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת	יִקָּר בְּעֵינַי יְהוָה הַמּוֹתָה לְחַסִּידָיו
וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא אֲנִי יְהוָה מִלִּקְטָה נַפְשִׁי	כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא, לֵךְ אֲזַבַּח וּבַח תוֹדָה וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא
אֲנִי יְהוָה מִלִּקְטָה נַפְשִׁי	אֲנִי יְהוָה כִּי אֲנִי עֹבֵדְךָ

4. מאי שנא הני הואיל ויחיד גומר בהן את ההלל דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק שמונה עשר ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל שמונה ימי החג ושמונה ימי חנוכה ויום טוב הראשון של פסח ויום טוב (הראשון) של עצרת ובגולה עשרים ואחד תשעה ימי החג ושמונה ימי חנוכה ושני ימים טובים של פסח ושני ימים טובים של עצרת מאי שנא בחג דאמר' כל יומא ומאי שנא בפסח דלא אמרין כל יומא דחג חלוקין בקרבותיהן דפסח אין חלוקין בקרבותיהן שבת דחלוקה בקרבותיה לימא לא איקרי מועד ראש חודש דאיכרי מועד לימא לא איקדיש בעשיית מלאכה דכתיב השיר יהיה לכם כליל התקדש חג לילה המקודש לחג טעון שירה ושאין מקודש לחג אין טעון שירה ראש השנה ויום הכפורים דאיקרו מועד ואיקדוש בעשיית מלאכה לימא משום דר' אבהו דאמר רבי אבהו אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך ברי"ה וביום הכפורים אמר להן אפשר מלך יושב על כסא הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה לפני והא חנוכה דלא הכי ולא הכי וקאמר משום ניסא פורים דאיכא ניסא לימא אמר רבי יצחק לפי שאין אומרים שירה על נס שבחוצה לארץ מתקין לה רב נחמן בר יצחק והרי יציאת מצרים דנס שבחוצה לארץ הוא ואמרין הלל כדתניא עד שלא נכנסו ישראל לארץ הוכשרו כל הארצות לומר שירה משנכנסו לארץ לא הוכשרו כל הארצות לומר שירה רב נחמן אמר קרייתה זו היא הלילא רבא אמר בשלמא התם הללו עבדי ה' ולא עבדי פרעה הכא הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשוורוש עבדי אחשוורוש און ולר"נ דאמר קרייתה זו היא הלילא התניא משנכנסו לארץ לא הוכשרו כל הארצות לומר שירה כיון שגלו חזרו להיתירן הראשון (ערכי י ע"א)

סיכום:

1. חג (להוציא שבת).
2. חג חדש (להוציא ששת ימי הפסח).
3. חג שיש בו נס גדול ושאיננו בחו"ל ושחירותו שלמה (חנוכה להוציא פורים).
4. חג שאין בו צער (להוציא ר"ה ויו"כ [נפסח - מעשי ידי טובעים בים]).

5. פה	להם	ולא ידברו
עינים	להם	ולא יראו:
אזנים	להם	ולא ישמעו
אף	להם	ולא יריחון:
ידיהם		ולא ימישון
רגליהם		ולא יהלכו

לא יתגו בגרונם:

פה (דיבור) - עינים (ראיה) - אזנים (שמיעה) - אף (ריח) - ידיים (מישוש) - רגלים (הליכה) - גרון (הגיה).

6. השמים שמים לה' - מה שהוא עושה השמים ומנהיג אותם זה הוא מתיחס לה' כפי רצונו והנהגתו הכוללת, שעפ"י החקים שיסד הוא מחדש בכל יום מעשה בראשית, והארץ - מה שעושה הארץ ומנהיגה, זה נתן לבני אדם - שזה יהיה כפי מעשיהם הבחיריים, וכפי עבודתם או מרים שלפיהם הוא עושה הארץ ומנהיג אותה אם לשבת אם לחסד, ובזה סיים מה שהתחיל לאמר ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה - שהוא עושה ופועל תמיד כאשר חפץ (מלב"ם קטו, טז)

7. וחטרי דעה חשבו כי ממשלת האדם בארץ כממשלת השם בשמים ולא דברו נכונה כי מלכות השם בכל משלה רק פירוש נתן לבני האדם שהאדם כמו פקיד אלהים בארץ על כל מה שיש בה והכל בדבר השם (ראב"ע קטו, טז)

8. (א) לא לנו ידוד לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך:

2- (ב) למה לאמרו הגוים איה נא אלהיהם:

3- (ג) ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה: (ד) עצביהם כסף וזהב מעשה ידי

אדם: (ה) פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: (ו) אזנים להם ולא ישמעו

אף להם ולא יריחון: (ז) ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יתגו בגרונם:

4- (ח) כמותם יהיו עשיהם כל אשר בטח בהם:

5- (ט) ישראל בטח בידוד עזרם ומגנם הוא: (י) בית אהרן בטחו בידוד עזרם ומגנם

הוא: (יא) יראי ידוד בטחו בידוד עזרם ומגנם הוא:

5א- (יב) ידוד זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית

אהרן: (יג) יברך יראי ידוד הקטנים עם הגדלים:

4א- (יד) יסף ידוד עליכם עליכם ועל בניכם:

3א- (טו) ברוכים אתם לידוד עשה שמים וארץ:

(טז) השמים שמים לידוד והארץ נתן לבני אדם:

2א- (יז) לא המתים יהללו יה ולא כל ירדי דומה:

1א- (יח) ונאנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללו יה:

וזהו בחינות: 'אם יאמר לך אדם, היכן אלקיך תאמר לו: בכרך גדול של רומי' (ירושלמי תענית פרק א) שגם שם, שמלאים גלולים ועבודה - זרה, גם שם מסתר הוא יתברך כנ"ל. והכלל כשנופל לשם, חס ושלום, אזי כשמתחיל לבקש איה מקום כבודו, בזה הוא מתחיל את עצמו מחיות הקדשה. כי חיות הקלפות הוא רק מהסתתרה, מה שנסתר השם יתברך שם בתכלית ההסתרה, עד שאין יודעין ממנו יתברך כלל. אבל תכף כשמבקשין איה מקום כבודו, נמצא שיועין על - כל - פנים שיש אל"ו"ן יתברך, רק שהוא נסתר ונעלם, ועל - פן מבקשין 'איה מקום כבודו'. ובהו בעצמו מתחיל עצמו במקום נפילתו. כי איה הוא בחינות מאמר סתום, שהם מקבלין חיות משם, רק שחיות הקלפות הוא מהסתתרה. אבל הוא מתחיל את עצמו בבחינות חיות הקדשה במקום נפילתו, על - ידי הבקשה והחפוש שמחפש איה מקום כבודו כנ"ל. ואחר - כך זוכה לעלות משם לגמרי אל הקדשה בעצמה, דהיינו במקום התגלות כבודו יתברך, כי עקר הקדשה שיתגלה כבודו יתברך. ברנד' ה' לעולם אמן ואמן (ליקוטי מוהר"ן תנינא יב)